

Lompide reast tekib

vastu talve ilus vana jõgi

Kärevere silla lähistel käib Laeva jõe alamjooksu taastamine

Vana Laeva jõe väga kalarahke alamjooks on suuremate ja väiksemate lompide jada, millest saab vastu talve jälle ilus jõgi.

Marko Kohv

▼ Kärevere sillast veidi alla-
voolu kohiseb Emajõe in-
meste kaevatud sirge Laeva

kanal. Vastu talve hakkab
Emajõe voolama ka Laeva
jõe käänlaine vana alam-
jooks, mille puhastamine al-
gas hiljuti.

VILJA KOHLER

vilja.kohler@postimees.ee

«Kopp töötab, sel sügisel hak-
kab Laeva jõgi oma vana sāngi
pidi jälle Emajõe voolama,»
kinnitas Laeva jõe alamjooksu
taastamise käsile võtnud MTU
Eesti Loodushoiu Keskuse
(ELK) kalandusteadlane Meelis
Tambets.

Alam-Pedjal mõni aasta ta-
gasi Emajõe kümne vana jõe
suudme taastanud ELK algatas
Kärevere sillast ligi viis kilo-
meetri ulgesoolu jääva karisto
oja ja Aiu jõe nime all tuntud
Laeva jõe alamjooksu taastami-
seks projekti «Omneilik jõgi»
ehk Happyriver.

Jõe asemel kanal

«Praegu on Laeva jõe alam-
jooks vaid suuremate ja väikes-
mate lompide rida,» rääkis
Meelis Tambets. «Seal on tarvis
jõgi oma vanaesse sāngi tagasi
juhutada, sest tegemist on pih-
konna kõige kalarikama osa-
ga. Kevadit on see suur kude-
missala.»

Ta lisas, et kuigi Emajõe va-
na jõgede suudmete puhasta-
mine läks väga hästi, sai töö
käigus selgeks, sealse piirkon-
na veekogude ja kalastiku sei-
sundi saab päris rahule jää-
da alles siis, kui on uuesti elu
joogu looduslikule sāngile.

Kalateadlase sõnul on Lae-

va jõe alamjooksu senine olu-
va jõe alamjooksu senine olu-
sāngist kõrvale juhitud, suu-
kord halb: vesi on looduslikust
sāngist kõrvale juhitud, suu-
vee taandudes jääb jõest järele
vaid üksiksest eraldunud sei-
sveeliste lompide jada.

Inimene seksus selle jõe
kulgemisse juua 19. sajandi lõ-
pus, kui maaparandustööde
käigus hakati keevama kahkek-
sa kilomeetri pikkust Laeva ka-
nalit, et luhtadelt paremini
heina teha ja otsemini igasu-
gust kaupa Tartu poole parve-
tada.

Karisto oja muutus kala-
meeste pärmasaaks, vanasti oli
see väga kalarahke koht. Nüüd
jääb sinna kudema ujunud ka-
dumist eraldatud «tiikidesse»,
kus karm talv võib neile saatus-
likuks saada.

Värsked uuringud, milles
jalgiti saartataga märgistatud
kalade rändeid, näitasid, et
Karisto oja ujub kudema ka-
katsesaluisseid tõugajaid.

Et Laeva jõe viie kilomeetri
pikkune alamjooks muutuks
jälle kalarahkeks ja -hoidi-
kaks, tulebki jõesāng süvendat-
a endisesse vormi. Seejärel
suunatakse sinna vesi Laeva
kanalilt. Peale selle taastatakse
jõe luht, puhastatakse koelmu-
aladelt võsa ja asustatakse
nuendatud jõesāngi 10 000
se sajale lapselise õppelaagreid ja
tehakse teadusuuringuid.

Rahaliselt toetavad Happy-

KAS TEATE?

- Jõgeva- ja Tartumaal voolav Laeva jõgi on Emajõe vasak-
poolne lisajõgi, mis algab Jõ-
geva maalt Kassimurme küla
lähedalt allikast. Jõgi on pikk
50,5 km, valgala 275,2 km².
• 2008-2009. aastal puhastati
Jõgeva maaparandusbüroo
eestvedamisel Laeva jõe esi-
meseist poolsest pea 25 km
dest ja koprapaisudest. Sel-
leks kulus 268 430 eurot, mil-
lilest 242 860 eurot tuli
Kikilt.

Allikas: Tartu Postimees

Kõik ei taastu

Laeva jõe kogu vana tee-
konna taastamine ei tule Ivo
Ojamae sõnul kõne alla, kau-
gemal ulgesoolu jääb jõgi esi-
algu selliseks, nagu see on.
«Kohati ei olegi otsustatav, et
ge taastada, sest siis ujutaks see
üle metsa või põllud,» lisas ta.
Laeva vāld korrasab praeg-
u Laeva paisjärve ja rajab sin-
na kalateed. «Nii saavad kalad,
kes Happyriveri projekti tule-
musena Emajõeist meieni jõu-
vad, paisjärves ja seal ulsesoo-
lis asuvatele koelmutele,» mär-
kis Laeva vallavanem Koit
Prants. «See on hea näide mit-
me projekti positiivsest koos-
mõjust.»

Laeva jõe kogu vana tee-
konna taastamine ei tule Ivo
Ojamae sõnul kõne alla, kau-
gemal ulsesoolu jääb jõgi esi-
algu selliseks, nagu see on.
«Kohati ei olegi otsustatav, et
ge taastada, sest siis ujutaks see
üle metsa või põllud,» lisas ta.
Laeva vāld korrasab praeg-
u Laeva paisjärve ja rajab sin-
na kalateed. «Nii saavad kalad,
kes Happyriveri projekti tule-
musena Emajõeist meieni jõu-
vad, paisjärves ja seal ulsesoo-
lis asuvatele koelmutele,» mär-
kis Laeva vallavanem Koit
Prants. «See on hea näide mit-
me projekti positiivsest koos-
mõjust.»

laadne töö,» tõdes keskkonna-
ametli Jõgeva-Tartu regioonil-
ist Ivo Ojamae. «Seni on Tar-
tumaal taastatud vana jõgede
suudmeid Alam-Pedjal. Ka
Põltsamaa jõel võetakse nüüd
samasugune töö käsile, seal pu-
hastatakse Põltsamaa ja
Rutikvere vahel vana jõgede
suudmed.»

MTU Eesti Loodushoiu Keskus

Praegu süvendatakse Laeva jõe vana sāngi endisesse vormi käre-
vere silla lähistel.